

Wyrok z dnia 9 września 1997 r.

II UKN 224/97

Jest usprawiedliwioną podstawą kasacji pominięcie przepisu prawa (art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) do stanu faktycznego, w którym przepis ten powinien być zastosowany.

Przewodniczący SSN: Barbara Wagner (sprawozdawca), Sędziowie SN: Maria Mańkowska, Zbigniew Myszka.

Sąd Najwyższy, z udziałem Prokuratora Prokuratury Krajowej Widolda Bryndy, po rozpoznaniu w dniu 9 września 1997 r. sprawy z wniosku Marii K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w L. o rentę rodzinną, na skutek kasacji Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie z dnia 12 marca 1996 r. [...]

1. U c h y l i ł zaskarżony wyrok i poprzedzający go wyrok Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie z dnia 21 grudnia 1995 r. [...] oraz decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w L. z dnia 1 marca 1993 r. [...]

2. Przyznał Marii K. prawo do renty rodzinnej od 1 października 1992 r.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie wyrokiem z dnia 21 grudnia 1995 r. [...], oddalił odwołanie Marii K. od decyzji wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w L. w dniu 1 marca 1993 r., odmawiającej przyznania renty rodzinnej po mężu Stefanie. Sąd ustalił, że Stefan K. zmarł 21 października 1969 r. Urodzona 6 listopada 1938 r. wnioskodawczyni jest inwalidą III

grupy najwcześniej od 1990 r. Najmłodsze z dzieci, urodzona 1 listopada 1966 r. córka Lilianna, ukończyła 1 listopada 1984 r. 18 lat, a szkołę - 5 kwietnia 1985 r. Syn Sławomir, urodzony 21 maja 1961 r. jest inwalidą I grupy, jednak inwalidztwo jego istnieje od grudnia 1991 r., a zatem powstało po ukończeniu 16 lat. Ani w chwili śmierci męża ani w okresie pięciu lat od tego zdarzenia Maria K. nie spełniała określonych w art. 41 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), powoływanej dalej jako "ustawa o z.e.p.", warunków koniecznych do nabycia prawa do renty rodzinnej.

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie w pełni podzielając ustalenia Sądu I instancji oraz ich ocenę i kwalifikację prawną, wyrokiem z dnia 12 marca 1996 r. [...], oddalił rewizję Marii K. od powyższego wyroku.

Wyrok ten zaskarżył kasacją Minister Sprawiedliwości wskazując jako jej podstawę rażące naruszenie prawa, a to art. 41 ust. 2 ustawy o z.e.p., oraz naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej. Skarżący podniósł, że skoro Sądy obu instancji ustaliły, iż Lilianna K. - córka wnioskodawczyni - kontynuowała naukę po osiągnięciu 18 roku życia, tj. po 1 listopada 1984 r., a Maria K. ukończyła 50 lat 6 listopada 1988 r., to odmawiając przyznania jej żądanego świadczenia zarówno organ rentowy jak też Sądy I i II instancji naruszyły art. 41 ust. 2 ustawy o z.e.p. Minister Sprawiedliwości wniósł wobec tego o uchylenie zaskarżonego wyroku i poprzedzającego go wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie z dnia 21 grudnia 1995 r. [...], oraz decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w L. z dnia 1 marca 1993 r. [...] i przyznanie Marii K. renty rodzinnej od 1 października 1992 r. względnie o przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przedmiotem rozpoznawanej sprawy była ocena prawa Marii K. urodzonej 6 listopada 1938 r. do renty rodzinnej po zmarłym 21 października 1969 r. mężu Stefanie. Kasacja trafnie podnosi, że Sądy obu instancji dokonały takiej oceny w kontekście jedynie treści art. 41 ust. 1 ustawy o z.e.p. pomijając dalszą część tego przepisu. Według art. 41 ust. 2 ustawy o z.e.p. wdowa nabywa prawo do renty rodzinnej także wówczas, jeżeli warunki przyznania świadczenia określone w ust. 1 tego przepisu

zostały spełnione w okresie pięciu lat po śmierci męża albo pięciu lat od zaprzestania wychowywania osób wymienionych w ust. 1 pkt 2 (uprawnionych do renty rodzinnej po zmarłym dzieci, wnuków lub rodzeństwa). Lilianna K. jako córka zmarłego była uprawniona do renty rodzinnej do ukończenia 18 roku życia, albowiem, jak to ustalił Sąd I instancji, a którego to ustalenia Sąd II instancji nie zakwestionował, ergo – przyjął, że po 16 roku życia kontynuowała naukę w szkole. Wiek ten osiągnęła 1 listopada 1984 r. w okresie pięciu lat przed ukończeniem przez matkę 50 roku życia (6 listopada 1988 r.). Jakkolwiek brak jest dokumentu stwierdzającego *expressis verbis*, że Lilianna K. była uczennicą w okresie od 1 listopada 1982 r. do 1 listopada 1984 r., to zdaniem Sądu Najwyższego, materiał zebrany w postępowaniu daje podstawę do ustaleń w tym przedmiocie. Zaświadczenie wydane 21 października 1982 r., że jest ona uczennicą II klasy i ukończyła naukę 30 czerwca 1985 r. wyprzedza o 10 dni datę ukończenia 16 lat. Lilianna K. była uczennicą Liceum Ekonomicznego, w którym nauka trwa 5 lat. Sąd zapewne przewidywany na 1985 r. termin ukończenia szkoły przez uczennicę II klasy w roku 1982 r. Naukę ukończyła w przewidywanym terminie, skoro z zaświadczenia wydanego przez Zespół Szkół Pedagogicznych 10 września 1985 r. wynika, że w roku szkolnym 1985/86 była słuchaczką Studium Nauczycielskiego - szkoły pomaturalnej, którą według oświadczenia matki ukończyła 25 czerwca 1987 r. Na pewno więc, zważywszy powyższe, była uczennicą w dniu ukończenia 18 roku życia i zarazem zaprzestania wychowywania jej przez matkę Marię K. Maria K. ukończyła 50 lat w dniu 6 listopada 1988 r., a zatem przed upływem 5 lat od zaprzestania wychowywania najmłodszego z czworga dzieci - Lilianny. Spełniła wobec tego określone w art. 41 ustawy o z.e.p. warunki do przyznania jej renty rodzinnej.

Kierując się powyższymi motywami Sąd Najwyższy, stosownie do treści art. 393¹⁵ KPC, orzekł jak w sentencji.

=====